

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 2001/55/ЕС

от 20 юли 2001 година

относно определянето на минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масов наплив на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите-членки в полагането на усилия от тяхна страна за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално точка 2, (а) и (б) на Член 63 от него,

Като взе предвид предложението на Европейската комисия ⁽¹⁾,

Като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽²⁾,

Като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет ⁽³⁾,

Като взе предвид становището на Комитета за регионите ⁽⁴⁾,

Като има предвид, че:

(1) Подготовката на обща политика за предоставяне на убежище, включително общи европейски механизми за предоставяне на убежище, е съставна част от целта на Европейския съюз за прогресивно изграждане на територия на свобода, сигурност и справедливост, отворена за онези, които принудени от обстоятелствата, търсят защита на законно основание на територията на Европейския съюз.

(2) В Европа през последните години се увеличиха значително случаите на масов наплив на разселени лица, които не могат да се върнат в тяхната държава по произход. Поради това, е наложително създаването на схеми за изключителни ситуации, в които на такива лица незабавно да бъде предоставяна временна закрила.

(3) В заключението, отнасящо се до лицата, разселени от конфликта в бивша Югославия, прието от министрите, отговарящи за емиграцията на техните срещи, проведени в Лондон на 30 ноември и 1 декември 1992 година и в Копенхаген на 1 и 2 юни 1993 година, държавите-членки и институциите на Общността изразиха тяхната загриженост по отношение на ситуацията с разселените лица.

⁽¹⁾ Официален вестник С (латинско) 311 Е (латинско), 31.10.2000, стр. 251.

⁽²⁾ Становище, прието на 13 март 2001 година (все още не публикувано в Официален вестник).

⁽³⁾ Официален вестник С (латинско) 155, 29.05.2001, стр. 21.

⁽⁴⁾ Становище, прието на 13 юни 2001 година (все още не публикувано в Официален вестник).

(4) На 25 септември 1995 година Съветът прие Резолюция за поделяне на тежестта по временния прием и местожителство на разселени лица ⁽⁵⁾, а на 4 март 1996 година прие Решение 96/198/ЈНА за ускорена и спешна процедура по поделяне на тежестта по отношение на временния прием и местожителство на разселени лица ⁽⁶⁾.

(5) Планът за действие на Съвета и на Европейската комисия от 3 декември 1998 година ⁽⁷⁾ предвижда бързо приемане, в съответствие с Договора от Амстердам, на минимални стандарти за предоставяне на временна закрила на разселени лица, идващи от трети държави, които не могат да се завърнат в техните държави по произход, както и на мерки за поддържане на баланса между държавите-членки в полаганите от тях усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием.

(6) На 27 май 1999 година Съветът прие заключения относно разселените лица от Косово. Тези заключения призовават Европейската комисия и държавите-членки да се поучат от тяхната реакция по отношение на кризата в Косово с цел предприемането на мерки в съответствие с Договора за Европейския съюз.

(7) Европейският Съвет на специалната си среща, проведена в Тампере на 15 и 16 октомври 1999 година призна необходимостта от постигането на споразумение по въпроса за временната закрила на разселени лица на основата на солидарността между държавите-членки.

(8) Поради това е наложително определянето на минимални стандарти за предствояне на временна закрила в случай на масов наплив на разселени лица и предприемане на мерки за поддържане на баланса между държавите-членки в полаганите от тях усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием.

(9) Тези стандарти и мерки следва да бъдат свързани и взаимнозависещи, за да се постигане ефективност, съгласуваност и солидарност с оглед предотвратяване на риска от вторични придвижвания. Поради това, те следва да бъдат определени в един отделен правен инструмент.

(10) Тази временна закрила следва да бъде съвместима с международните задължения на държавите-членки относно бежанците. По-специално, тя не трябва да нарушава възможността за предоставяне на бежански статут, предвидена в Женевската конвенция за статута на бежанците от 28 юли 1951 година, изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 година, който е ратифициран от всички държави-членки.

(11) Пълномощията на Върховния комисар по въпросите за бежанците към Организацията на обединените нации, по отношение на бежанците и другите лица, нуждаещи се от международна защита, следва да бъдат

⁽⁵⁾ Официален вестник С (латинско) 262, 07.10.1995, стр. 1.

⁽⁶⁾ Официален вестник L 63, 13.03.1996, стр. 10.

⁽⁷⁾ Официален вестник С (латинско) 19, 20.01.1999, стр. 1.

зачитани. Декларация № 17, анексирана на основни Член 63 от Договора за създаване на Европейския съюз към Окончателния документ към Договора от Амстердам, следва да бъде приложена. Тя предвижда провеждането на консултации с Върховния комисар по въпросите за бежанците към Организацията на обединените нации и други релевантни международни организации по въпроси, отнасящи се до политиката за бежанците.

(12) Определянето на минимални стандарти за предоставяне на временна закрила предполага правомощията, с които разполагат държавите-членки за приемане или прилагане на по-благоприятни разпоредби по отношение на лицата, ползващи се с временна закрила, в случаите на масов наплив на разселени лица.

(13) Вземайки предвид изключителния характер на разпоредбите, съдържащи се в настоящата директива, произтичащи от необходимостта да се предприемат действия в случай на масов наплив или предстоящ масов наплив на разселени лица, които идват от трети държави и които не са в състояние да се върнат в техните държави по произход, закрилата следва да бъде предоставена за ограничен срок от време.

(14) Наличието на масов наплив на разселени лица следва да бъде удостоверено с решение на Съвета. Това решение е обвързващо за всички държави-членки по отношение на разселените лица, за които то се отнася. Следва също да бъдат посочени условията, при които изтича срока на действие на решението.

(15) Задълженията на държавите-членки по отношение на условията за прием и местожителство на лицата, ползващи се с временна закрила в случай на масов наплив на разселени лица следва да бъдат формулирани. Тези задължения трябва да бъдат справедливи и да предоставят адекватно ниво на защита на тези, които се нуждаят от нея.

(16) Във връзка с отношението към лицата, ползващи се от временна закрила по настоящата директива, държавите-членки са обвързани от задълженията, произтичащи от инструментите на международното право, по които те са страна и които забраняват дискриминацията.

(17) Държавите-членки, съвместно с Европейската комисия следва да приведат в действие съответните мерки, така че обработката на личните данни да се осъществява при спазване на стандарта на защита, установен с Директива 95/46/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на личността по отношение на обработката на личните данни и свободното движение на такива данни ⁽⁸⁾.

(18) Следва да бъдат създадени норми, регулиращи достъпа до процедурите за предоставяне на бежански статут в контекста на временната закрила в случаите на масов наплив на разселени лица, които разпоредби да бъдат в

⁽⁸⁾ Официален вестник L 281, 23.11.1995, стр. 31.

съответствие с международните задължения на държавите-членки и Договора за Европейския съюз.

(19) Следва да бъде създадена разпоредба за принципите и средствата, регулиращи връщането в държавата по произход, както и мерките, които следва да се предприемат от държавите-членки по отношение на лицата, срокът на чиято временна защита е изтекъл.

(20) Следва да бъде създадена разпоредба за механизма на солидарност, предвиждащ принос за постигане на баланс между държавите-членки в полаганите от тях усилия за прием на разселени лица в случай на масов наплив и поемане на последиците от този прием. Механизмът следва да се състои от две части. Първата е финансова, а втората се отнася до действителния прием на лица от държавите-членки.

(21) Прилагането на режима на временна закрыта следва да бъде съпроводено с административно сътрудничество между държавите-членки в тясна връзка с Европейската комисия.

(22) Необходимо е да се определи критерия за изключване на определени лица от кръга на тези, на които се предоставя временна закрыта в случай на масов наплив на разселени лица.

(23) Целите на предложените действия, а именно да бъдат определени минимални стандарти за предоставяне на временна закрыта в случай на масов наплив на разселени лица и мерки за поддържане на баланса между държавите-членки в усилията, полагани от тях за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием, не могат да бъдат постигнати в задоволителна степен от държавите-членки индивидуално. По причини, свързани с мащаба или постигнатия резултат, целите на предложените действия биха били по-добре постигнати на нивото на Общността като цяло. Поради това, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, съдържащ се в Член 5 от Договор за Европейския съюз. За постигането на тези цели, настоящата директива не нарушава принципа на пропорционалност, установен в същия член.

(24) В съответствие с Член 3 от Протокола за позицията на Обединено Кралство Великобритания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединено Кралство Великобритания с писмо от 27 септември 2000 година уведоми за желанието си да вземе участие в приемането и прилагането на настоящата директива.

(25) В съответствие с Член 1 от горепосочения Протокол, Ирландия не участва в приемането на настоящата директива. Съответно, независимо от Член 4 от горепосочения Протокол, разпоредбите на настоящата директива не се прилагат по отношение на Ирландия.

(26) В съответствие с Членове 1 и 2 от Протокола за позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване

на Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящата директива и поради това не е обвързана с нея, нито е субект при прилагането ѝ,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Целта на настоящата директива е да определи минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масов наплив на разселени лица от трети държави, които не са в състояние да се върнат в държавата по произход и за поддържане на баланса между държавите-членки в полаганите от тях усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием.

Член 2

За целите на настоящата директива:

(а) “временна закрила” означава процедура, имаща характер на изключителна мярка. Временната закрила цели предоставяне в случай на масов наплив или заплаха от масов наплив на разселени лица от трети държави, неспособни да се върнат в държавата по произход, на незабавна и временна закрила, особено, когато в противен случай съществува също и опасност системата за разглеждане на исканията за предоставяне на бежански статут да изпадне в невъзможност да разгледа всички искания без това да доведе до неблагоприятни последици за нейното ефективно функциониране. Тази изключителна мярка се предприема в интерес на горепосочените засегнати лица и на други лица, търсещи закрила.

(б) “Женевска конвенция” означава Конвенцията за статута на бежанците от 28 юли 1951 година, изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 година;

(в) “разселени лица” означава гражданите на трети държави или лицата без гражданство, които е трябвало да напуснат тяхната държава или регион по произход, или са били евакуирани в отговор на призив от международни организации, и не са в състояние да се завърнат за продължително време в безопасна обстановка, поради преобладаващата ситуация в тази държава.

Възможно е тези лица да попадат в приложното поле на Член 1А от Женевската конвенция или на други международни или вътрешни инструменти, предоставящи международна закрила. Това са лицата, които:

(i) са напуснали области на въоръжен конфликт или разрастващо се външно насилие;

(ii) са застрашени или станали жертви на систематично или общо насилие, упражнявано по отношение на техните човешки права;

(г) “масов наплив” означава пристигане в Общността на голям брой лица, идващи от определена държава или географска област, като тяхното пристигане в Общността е спонтанно или подпомогнато, например посредством програма за евакуация;

(д) “бежанци” означава граждани на трета държава или лица без гражданство по смисъла на Член 1А от Женевската Конвенция;

(е) “непридружавани непълнолетни” означава граждани на трета държава или лица без гражданство ненавършили осемнадесет години, които пристигат на територията на държавите-членки, непридружени от възрастно лице, отговарящо за тях по силата на закон или обичай, и доколкото те не се намират под грижите на такова лице, или непълнолетни, оставени без придружител след като с влезли в територията на държавите-членки;

(ж) “разрешение за местожителство” означава всяко разрешение или одобрение, издадено от властите на държава-членка, в предвидената от законодателството на тази държава форма, даващо на гражданина на трета държава или на лицето без гражданство основание да пребивава на нейната територия;

(з) “спонсор” означава гражданин на трета държава, ползващ се с временна закрила в държава-членка въ основа на решение, прието на основание Член 5 и който желае членовете на неговото семейство да се присъединят към него.

Член 3

1. Режимът на временната закрила не е преюдициален по отношение на признаването на бежански статут по Женевската конвенция.

2. Държавите-членки прилагат режима на временна защита при стриктно спазване на правата на човека и основните свободи, и на техните задължения за недискриминация.

3. Възникването, прилагането и прекратяването на режима на временна закрила е предмет на консултации с Бюрото на Върховния Комисар по бежанците към Организацията на обединените нации (UNHR) и други международни организации, имащи отношение по въпроса.

4. Настоящата директива не се прилага по отношение на лицата, които са били приети по схеми за предоставяне на временна закрила, преди влизането ѝ в сила.

5. Настоящата директива не засяга изключителното право на държавите-членки да приемат или запазят по-благоприятни условия за лицата, по отношение на които се прилага режима на временна закрила.

ГЛАВА II

Срок и прилагане на временната закрила

Член 4

1. Независимо от разпоредбата на Член 6, срокът на временната закрила е една година. Освен ако не е прекратена на основанията, съдържащи се в разпоредбата на Член 6, ал. (1), (б), временната закрила може да бъде продължавана автоматично на шест месеца за максимален срок от една година.

2. В случай, че причините, довели до необходимостта от предоставяне на временна закрила продължават да са налице, Съветът по предложение на Европейската комисия, която разглежда всяко искане на държава-членка, отправено към нея за предложение пред Съвета, може да вземе решение с квалифицирано мнозинство за продължаване на срока на тази временна закрила за срок до една година.

Член 5

1. Съществуването на масов наплив от разселени лица се удостоверява с решение на Съвета. Решението на Съвета се прима с квалифицирано мнозинство въз основа на предложение, направено от Европейската комисия, която разглежда всяко искане, направено от държава-членка за отправяне на предложение пред Съвета.

2. Предложението на Европейската комисия съдържа минимум следното:

(а) описание на различните групи от лица, по отношение на които се прилага режима на временна закрила;

(б) датата, от която временната закрила влиза в сила;

(в) преценка на мащаба на придвижване на разселените лица.

3. Решението на Съвета въвежда временна закрила за разселените лица, за които то се отнася във всички държави-членки, в съответствие с

разпоредбите на настоящата директива. Това решение следва да съдържа минимум следното:

(а) уточняване на специфичните групи от лица, по отношение на които се прилага режима на временна закрила;

(б) датата, от която временната закрила влиза в сила;

(в) информация, получена от държавите-членки за възможностите им за прием;

(г) информация от Европейската комисия, Върховния Комисар по въпросите на бежанците към Организацията на обединените нации, както и от други международни организации, имащи отношение по въпроса.

4. Решението на Съвета се основава на:

(а) преценка на обстановката и мащаба на придвижване на разселените лица;

(б) преценка на целесъобразността от създаване на режим за временна закрила, вземайки предвид потенциалната спешна помощ и действия на място или съответно непригодността на такава мярка;

(в) информация, получена от държави-членки, Европейската комисия, Върховния комисар по въпросите на бежанците към Организацията на обединените нации, както и от други международни организации, имащи отношение по въпроса.

5. Европейския парламент се информира за решението на Съвета.

Член 6

1. Временната защита се преустановява в следните случаи:

(а) когато максималният срок е изтекъл; или

(б) по всяко време, с решение на Съвета, прието с квалифицирано мнозинство въз основа на предложение, направено от Европейската комисия, която разглежда всяко искане на държава-членка за отправяне на предложение пред Съвета.

2. Решението на Съвета се основава на установяването на факта, че обстановката в държавата по произход е такава, че разрешава завръщането за продължително време в сигурни условия на лицата, ползващи се от временна закрила при стриктно спазване на правата на човека и основните

свободи, както и техните задължения за недискриминация на държавите-членки. Европейския парламент се информира за решението на Съвета.

Член 7

1. Държавите-членки могат да разширят обхвата на временната закрила, така както е предвидено в настоящата директива. Обхватът може да бъде разширен за допълнителни категории разселени лица, извън посочените в Член 5. По отношение на тези категории лица решението на Съвета е приложимо, когато те са разселени по същите причини и от същата държава или област по произход. В този случай държавите-членки уведомят незабавно Съвета и Европейската комисия.

2. Разпоредбата на Членове 24, 25 и 26 не се прилагат по отношение на използването на възможността, предвидена в параграф 1, с изключение на структурната подкрепа на Европейския бежански фонд, създаден с Решение 2000/956/ЕС ⁽¹⁾, при условията, посочени в настоящата директива.

ГЛАВА III

Задължения на държавите-членки по отношение на лицата, ползващи се с временна закрила

Член 8

1. Държавите-членки приемат мерките, необходими за предоставяне на лицата, ползващи се с временна закрила на разрешения за местожителство за целия срок на закрилата. За тази цел се издават документи или други подобни свидетелства.

2. Независимо от продължителността на срока на валидност на разрешението за местожителство, посочено в параграф 1, статутът, предоставен от държавите-членки на лицата, ползващи се с временна закрила не може да бъде по-малко благоприятен от така определения в Членове 9 до 16.

3. В случай на необходимост, държавите-членки предоставят на лицата, които се приемат на тяхната територия, за целите на временната закрила, всички условия за снабдяване с визи, включително транзитни визи. Формалностите трябва да бъдат сведени до минимум поради спешността на ситуацията. Визите следва да бъдат издавани безплатно или тяхната стойност да бъде сведена до минимум.

⁽¹⁾ Официален вестник L 252, 06.10.2000, стр. 12.

Член 9

Държавите-членки предоставят на лицата, ползващи се с временна закрила документ на език, който би могъл да бъде разбран от тях, в който отнасящите се до тях разпоредби за временна закрила да бъдат ясно посочени.

Член 10

За да създадат възможност за ефективно прилагане на решението на Съвета, посочено в Член 5, държавите-членки регистрират личните данни, съдържащи се в Анекс II, точка (а), отнасящи се до лицата, ползващи се с временна закрила на тяхната територия.

Член 11

Държава-членка връща обратно на територията си лице, ползващо се с временна закрила, ако това лице пребивава или се опитва да влезе на територията на друга държава-членка без разрешение по време на периода, за който се отнася решението на Съвета, посочено в Член 5. Държавите-членки могат на основата на двустранно споразумение да вземат решение за неприлагане на този Член.

Член 12

Държавите-членки разрешават за срок, непревишаващ срока на временната закрила, на лицата, ползващи се с временна закрила да се ангажират с намиране на работа или упражняване на свободна професия, при спазване на разпоредбите, регулиращи съответната професия, както и на дейности като образователни възможности за възрастни, професионално обучение и придобиване на практически опит. Поради причини, свързани с политиката по отношение на пазара на труда, държавите-членки могат да предоставят предимство на граждани на Европейския съюз и на граждани от държави, обвързани с Договора за Европейското икономическо пространство, както и на законно пребиваващи на техните територии граждани на трети държави, които получават помощи за безработни. Приложими са общите разпоредби на законодателството в сила, отнасящи се до заплащането на труда, достъпа до системите за социално осигуряване, заетостта или дейностите, свързани с упражняването на свободни професии, както и други условия, свързани със заетостта.

Член 13

1. Държавите-членки гарантират че лицата, ползващи се с временна закрила имат достъп до подходящо настаняване или, ако това е необходимо, получават средства за намиране на настаняване.
2. Държавите-членки създадат разпоредби за предоставяне на помощи от социални грижи на лицата, ползващи се с временна закрила, като средства за съществуване и медицинско обслужване, в случай, че те не разполагат с необходимите средства. Независимо от разпоредбата на параграф 4, помощта, необходима за медицинско обслужване включва минимално изискващата се помощ при спешни случаи и медицинско обслужване от първа необходимост в случай на болест.
3. Когато лицата, на ползващи се с временна закрила работят или упражняват свободна професия, при определяне на предложената степен на оказване на помощ се взема предвид възможността им да поемат разноските, свързани с техните нужди.
4. Държавите-членки осигуряват необходимото медицинско или друго обслужване на лицата, ползващи се с временна закрила, които имат особени нужди, като придружаване на непълнолетни или лица, преживели мъчения, изнасилване или други сериозни форми на психологично, физическо или сексуално насилие.

Член 14

1. Държавите-членки предоставят на лицата под 18 годишна възраст, ползващи се с временна закрила достъп до образователната система при същите условия като гражданите на приемащата държава-членка. Държавите-членки могат да предвидят, че такъв достъп се ограничава до държавната образователна система.
2. Държавите-членки могат да предоставят на възрастните, ползващи се с временна закрила достъп до общата образователна система.

Член 15

1. За целите на този член, в случаите, когато създадени вече в държавата по произход семейства са били разделени поради обстоятелствата, свързани с масовия наплив, следните лица се считат за част от семейство:
 - (а) брачният партньор на спонсора или неговия (нейния) небрачен партньор в случай на стабилна извънбрачна връзка, когато законодателството или практиката на съответната държава-членка урежда статута на небрачните двойки по начин, сравним с този на брачните двойки в законодателството, отнасящо се до чужденците; неженените непълнолетни деца на спонсора

или на неговия (нейния) брачен партньор, без оглед на това дали те са родени или не в брак или са осиновени;

(б) други близки роднини, които са живели заедно като част от семейната единица по времето на събитията, довели до масовия наплив и които са били изцяло или в значителна степен зависими от спонсора по това време.

2. В случаите, когато отделни членове на семейството се ползват от временна закрила в различни държави-членки, държавите-членки са задължени да съберат членовете на семейството, ако те отговарят на условията, посочени в параграф 1(а), вземайки предвид желанието на съответните членове на семейството. Държави-членки могат да събират членове на семейства, когато те отговарят на условията, посочени в параграф 1(б), вземайки предвид при всеки отделен случай допълнителните затруднения, които биха възникнали за тях, ако не се съберат заедно.

3. Когато спонсорът се ползва от временна закрила в една държава-членка и един или няколко членове на семейството не са все още в държава-членка, държавата-членка, където спонсорът се ползва от временна закрила се задължава да събере членовете на семейството, които се нуждаят от закрила със спонсора, ако те отговарят на условията, посочени в параграф 1(а). Държавата-членка може да събере членовете на семейството, които се нуждаят от закрила със спонсора ако те отговарят на условията, посочени в параграф 1(б), вземайки предвид при всеки отделен случай допълнителните затруднения, които биха възникнали за тях, ако не се съберат заедно.

4. При прилагането на този член, държавите-членки са задължени да обсъдят най-доброто от гледна точка на интереса на детето.

5. Вземайки предвид Членове 25 и 26, съответните държави-членки решават в коя държава-членка да се осъществи събирането на семейството.

6. На членовете на семейства, които са били събрани се предоставя разрешение за местожителство в рамките на временната закрила. За тази цел се издават документи или други подобни свидетелства. След прехвърлянето на членове на семейства на територията на друга държава-членка с цел събирането им по параграф 2, издадените разрешения за местожителство се изземват и задълженията по отношение на съответните лица, свързани с временната закрила в държавата-членка, от която те отпътуват се прекратяват.

7. Практическото прилагане на този член може да изисква сътрудничество с със съответните международни организации.

8. Държава-членка е задължена по искане на друга държава-членка да предостави информация, отнасяща се до лице получаващо временна закрила, необходима за разглеждане на въпрос по този член, така както е предвидено в Анекс II.

Член 16

1. Държавите-членки във възможно най-кратки срокове предприемат мерки, осигуряващи необходимото представителство на непридружавани непълнолетни, ползващи се от временна закрила посредством законно настойничество или, ако това е наложително, представителство от страна на организация, грижеща се за непълнолетните, или посредством друг подходящ начин на представителство.

2. По време на срока на действие на временната закрила, държавите-членки са задължени да осигурят настаняване на непридружаваните непълнолетни:

(а) при възрастни роднини;

(б) в семейства за отглеждане;

(в) в приемни центрове, разполагащи със специални условия за непълнолетни или друго настаняване, подходящо за непълнолетни;

(г) при лицето, което е полагало грижи за детето по време на изселването.

Държавите-членки предприемат необходимите стъпки за да направят възможно настаняването. Съгласието на възрастния или възрастните се удостоверява от държавите-членки. Мнението на детето се преценява с оглед на неговата възраст и зрялост.

ГЛАВА IV

Достъп до процедурата за предоставяне на бежански статут в контекста на временната закрила

Член 17

1. Лицата, ползващи се с временна закрила трябва да имат възможност да подадат молба за предоставяне на бежански статут по всяко време.

2. Когато разглеждането на която и да е молба за предоставяне на бежански статут не е било извършено преди изтичане на срока на временната закрила, то се завършва след изтичането на този срок.

Член 18

При определяне на това коя държава-членка отговаря за разглеждане на молбите за предоставяне на бежански статут, се прилагат определени критерии и механизми. Държавата-членка, отговаряща за разглеждането на молбата за предоставяне на бежански статут, подадена от лице, ползващо се с временна закрила, в съответствие с разпоредбите на настоящата директива, е онази държава-членка, която е приела неговото прехвърляне на територия си.

Член 19

1. Държавите-членки могат да предвидят, че статута на ползващия се с временна закрила не би могъл да се съчетава едновременно със този на кандидатстващия за статут на бежанец докато трае разглеждането на молбата.

2. Когато след като бъде разгледана молбата за предоставяне на бежански статут, на лице, имащо право на или ползващо се с временна закрила, не бъде предоставен бежански статут или каквато и да е друга форма на закрила, държавата-членка, независимо от разпоредбата на Член 28, предоставя на това лице временна закрила или възможност да продължи да се ползва от режима на временна закрила за оставащият срок от време.

ГЛАВА V

Връщане и мерки след изтичане на срока на временната закрила

Член 20

Независимо от разпоредбите на Членове 21, 22 и 23, когато срокът на временната закрила изтече, се прилагат общите разпоредби на законодателството за закрила и на законодателството, отнасящо се до чужденците в държавите-членки.

Член 21

1. Държавите-членки предприемат мерките, необходими, за да направят възможно доброволното завръщане на лицата, ползващи се с временна закрила или срокът на чиято временна закрила е изтекъл. Държавите-членки осигуряват приемането на разпоредби, регулиращи доброволното завръщане на лицата, ползващи се с временна закрила, улесняващи тяхното завръщане при зачитане на човешкото достойнство.

Държавата-членка създава гаранции, че решението, взето по отношение на тези лица за връщане е взето при цялостно отчитане на фактите. Държавите членки могат да предвидят проучващи посещения.

2. До изтичане на срока на временната закрила, държавите-членки, вземайки предвид преобладаващите обстоятелства в държавата по произход, отговарят положително на молбите за връщане в приемащата държава-членка от лица, които са се ползвали с временна закрила и упражнили правото си на доброволно връщане.

3. В края на срока на временната защита, държавите членки могат да предвидят задълженията, посочени в Глава III да бъдат продължени индивидуално по отношение на лицата, ползващи се с временна закрила и подпомогнати от доброволна програма за връщане. Продължаването има действие до датата на връщане.

Член 22

1. Държавите-членки предприемат мерките, необходими за гарантиране на това, че принудителното връщане на лица, чийто срок на временна закрила е изтекъл и които не могат да бъдат приети, се осъществява при стриктно зачитане на човешкото достойнство.

2. В случаите на принудително връщане, държавите-членки разглеждат всички непреодолими хуманитарни причини, които могат да направят връщането невъзможно или неприемливо в определени случаи.

Член 23

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки относно условията за местожителство на лица, които са се ползвали от временна закрила и от които, поради здравословното им състояние, е неприемливо да се очаква, че могат да пътуват; когато например тези лица биха претърпели сериозни негативни последици, ако тяхното лечение бъде нарушено. Тези лица не могат да бъдат отпратени докато ситуацията продължи да съществува.

2. Държавите-членки могат да разрешат на семействата, чиито деца са непълнолетни и посещават училище в държава-членка да се възползват от условията за местожителство, даващи възможност на тези деца да завършат текущия учебен период.

ГЛАВА VI

Солидарност

Член 24

Мерките, предвидени в настоящата директива се подпомагат от Европейския бежански фонд, създаден с Решение 2000/596/ЕС, при условията, определени от същото решение.

Член 25

1. В духа на солидарността в Общността, държавите-членки приемат лица, които имат право на временна закрила. Държавите-членки посочват - в цифри и обобщено възможността, с която разполагат за прием на такива лица. Тази информация се съдържа в решението на Съвета, посочено в Член 5. След приемането на това решение, държавите-членки могат да дадат информация за възможности за допълнителен прием, като за това уведомят Съвета и Европейската комисия. Тази информация се изпраща своевременно и до Върховния комисар по въпросите на бежанците към Организацията на обединените нации.

2. Съответните държави-членки, в сътрудничество с компетентните международни организации, гарантират, че лицата, определени в посоченото в Член 5 решение на Съвета, които все още не са пристигнали в Общността, са изразили желанието си да бъдат приети на територията на тези държави-членки.

3. Когато броят на лицата, имащи право на временна закрила вследствие внезапен и масов наплив превиши капацитета за прием, определен в параграф 1, Съветът разглежда ситуацията по спешност и предприема необходимите действия, включително препоръчва допълнителна подкрепа за засегнатите държави-членки.

Член 26

1. Докато трае временната закрила, държавите-членки си сътрудничат взаимно по отношение на прехвърлянето на местожителството на лицата, ползващи се с временна закрила от една държава-членка в друга, при наличие на съгласие за такова прехвърляне от страна на засегнатите лица.

2. Държава-членка обсъжда исканията за прехвърляне в друга държава-членка и да уведомява Европейската комисия и Върховния комисар по въпросите на бежанците към Организацията на обединените нации. Държавите-членки информират държавата-членка, направила искането, за техните възможности за прием на лицата, подлежащи на прехвърляне.

3. Държава-членка по искане, направено от друга държава-членка предоставя необходимата информация относно лице, ползващо се с временна закрила, така както е определено в Анекс II, с цел да бъде разгледан въпрос по този член.

4. Когато е осъществено прехвърляне от една държава-членка в друга, разрешението за местожителство в държавата-членка, от която се отпътува се прекратява. Прекратяват се и задълженията по отношение на лицата, които се прехвърлят във връзка с временната закрила в държавата-членка,

от която се отпътува. Новата приемаща държава-членка предоставя временна закрила на тези лица.

5. Държавите-членки използват формата на разрешението за пътуване, определена в Анекс I за прехвърлянето между тях на лица, ползващи се с временна закрила.

ГЛАВА VII

Административно сътрудничество

Член 27

1. За целите на административното сътрудничество, изискващо се за прилагането на режима на временна закрила, всяка от държавите-членки определя вътрешен пункт за връзка, за чийто адрес те се уведомят взаимно, както и уведомяват Европейската комисия. Държавите-членки, в сътрудничество с Европейската комисия предприемат всички необходими мерки за установяване на директно сътрудничество и обмяна на информация между компетентните власти.

2. Държавите-членки регулярно и възможно най-бързо обменят данни, отнасящи се до броя на лицата, ползващи се с временна закрила и пълна информация относно вътрешните закони, подзаконови и административни разпоредби, отнасящи се до прилагането на режима на временна закрила.

ГЛАВА VIII

Особени разпоредби

Член 28

1. Държава-членка може да изключи дадено лице от предоставянето на временна защита, когато:

(а) са налице сериозни основания да се счита, че:

(i) той или тя е извършил(а) престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството, така както е формулирано в международните инструменти, съдържащи разпоредби по отношение на такива престъпления;

(ii) той или тя е извършил(а) сериозно неполитическо престъпление извън приемащата държавата-членка преди неговото или нейното приемане като лице, ползващо се с временна закрила в тази държава-членка. Степента на строгост на очакваното преследване се преценява въз основа на характера на криминалното престъпление, за извършването на което въпросното лице е заподозряно. По-специално жестоки действия, дори извършени както се

твърди с политическа цел, могат да бъдат класифицирани като сериозни неполитически престъпления. Това се отнася както за участниците в извършването на престъплението, така и за подстрекателите към извършване на престъпление;

(iii) той или тя са виновни за действия, противоречащи на целите и принципите на Обединените нации;

(б) са налице достатъчно основания, че той или тя са заплаха за сигурността на приемащата държава-членка или поради това, че са били признати за виновни и осъдени с влязла в сила присъда за конкретно сериозно престъпление, той или тя представляват заплаха за обществото в приемащата държава-членка.

2. Причините за изключване, посочени в параграф 1 се основават изключително на личното поведение на съответното лице. Решенията или мерките за изключване се основават на принципа на пропорционалността.

ГЛАВА IX

Окончателни разпоредби

Член 29

Лицата, които са били изключени от режима на временна закрита или събиране на семейства от държава-членка имат право на обжалване в съответната държава-членка.

Член 30

Държавите-членки определят правилата за налагане на санкции, приложими по отношение на нарушаване на разпоредбите на вътрешното законодателство, прието в съответствие с настоящата директива и предприемат всички мерки, необходими за гарантиране на тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и превантивни.

Член 31

1. Не по-късно от две години след датата, определена в Член 32, Европейската комисия подготвя доклад до Европейския парламент и Съвета за прилагането на настоящата директива в държавите-членки и прави предложения за необходимите поправки. Държавите-членки изпращат на Европейската комисия цялата информация, необходима за подготвяне на този доклад.

2. След представяне на доклада, предвиден в параграф 1, Европейската комисия, най-малко веднъж на пет години, докладва на Европейския

парламент и на Съвета за прилагането на настоящата директива в държавите-членки.

Член 32

1. Държавите-членки приемат необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби за привеждане на законодателството си в съответствие с настоящата директива. Те следва да влязат в сила най-късно до 31 декември 2002 година. Държавите-членки са задължени незабавно информират Европейската комисия за това.

2. Приетите от държавите-членки разпоредби съдържат позоваване на настоящата директива или такова се прилага към тях при официалното им обнародване. Начините, по които се прави позоваването се определят от държавите-членки.

Член 33

Настоящата директива влиза сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейските общности*.

Член 34

Настоящата директива е адресирана до държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2001 година

За Съвета

Председател

Ж. Ванд Ланот